

Gluphisia crenata Esp. i. r. IV. 20—V. 25.

Ptilophora plumigera Esp. r. X. 15.—XI. 10.

Phalera bucephala L. k. V. 15—VI. 20. H. VII. 20.—IX. 15. Quercus, Tilia és Salixon.

Pygaera Timon Hb. i. r. IV. 12—V. 25. és VII. 15.—VIII. 20; *anastomosis* L. gy. V. 10—VI. 12. és VIII. 2.—VIII. 6. H. VIII. 8.—IX. 15. és VI. 16.—VII. 2; *curtula* L. gy. V. 10.—VI. 15. és VIII. 2.—VIII. 29. H. VI. 18.—VII. 20, és VIII. 30.—IX. 28; *anachoreta* F. r. V. 8—VI. 10. és VII. 15.—VIII. 10. H. VI. 15.—VII. 10. és VIII. 15.—IX. 20. Populuson; *pigra* Hufn. gy. V. 2.—VI. 1. és VII. 28—VIII. 20. H. VI. 6.—VII. 20. és VIII. 26.—IX. 24. Salixon.

Gonophora derasa L. gy. VI. 26—VII. 20.

Thyatira batis L. gy. V. 10—VI. 20. és VII. 24.—VIII. 30. H. VI. 25.—VII. 20. és VIII. 28—IX. 20. Rubuson.

Cymathophora octogesima H. gy. V. 16—VI. 25. és VII. 28.—IX. 16. H. VI. 28—VII. 20. és IX. 20.—X. 16. Populuson; *or* F. k. IV. 25.—V. 20. és VI. 25—VII. 30. H. V. 27.—VI. 20. és VIII. 4.—IX. 15. Populuson; *duplaris* L. r. V. 6.—VI. 10. és VII. 4.—VIII. 16. H. VI. 15.—VII. 1. és VIII. 20.—IX. 18 Populuson és Betulán; *fluctuosa* Hb. i. r. V. 2.—VI. 8. és VII. 10.—VIII. 20.

Asphalia ruficollis F. r. IV. 10.—V. 25; *diluta* F. r. VIII. 10.—IX. 16; *flavicornis* L. k. III. 25.—IV. 30; *ridens* F. r. IV. 15.—V. 20.

A Noctuák biológiájához.

Irta A. Aigner Lajos.

II.

Agrotis polygona F. Kevés helyen ritka, Budapesten a hernyója májusban Capsella bursa pastorison; junius-, juliusban Nuxmanus és Cytisus spinosán, éjjel kell meringetni.

A. signum F. Kevés helyen ritka, Budapesten a hernyó áprilisban Clematis vitalbán, nappal a bokor alatt elrejtözve.

A. linogrisea Schiff. Egész Magyarországon; Budapesten juliusban. — Hernyója márczius-áprilisban árkokban madárhúr (Alsine) alatt keresendő.

A. fimbria L. Mindenütt gyakori, Budapesten május 26.-tól augusztus 20.-ig. — Hernyója április közepétől május közepéig Rumex alatt a földön.

A. angur F. Mindenütt többnyire ritkább, Budapesten, hernyója májusban korhadt fűzfákban elrejtözve.

A. obscura Brahm. Mindenütt gyakori, Budapesten május végétől augusztus elejéig. — Hernyója tavaszkor a zabtövisen; májusban bábozódik el.

A. orbona Hufn. Junius-juliusban éjjel előszeretettel lóborsó virágján.

A. comes Hb. Hernyója márczius végétől április végéig Rumex alatt, *A. fimbria*-val együtt.

A. xanthographa F. Hernyója áprilisban nappal ibolya és Primula alatt; tenyésztésénél nem szabad a földben zavarni, mert sokáig fekszik, mielőtt elbábozódnék, vagyis 14 nappal a lepke kikérelése előtt, juniusban.

A. margaritacea Vill. Budapestnél igen ritka, augusztus végén és szeptemberben füstöléssel (hosszúszárú pipával) fogható, rakott rőszke alá is megy, csalétekre is jön. — Hernyója április közepéig Galium Mollugón (ha a hegye megvan rágva, keresendő), Plantagón s egyéb puha növényeken; nappal kövek alatt.

A. depuncta L. Augusztusban. — Hernyója május elejéig csalányon, Délmagyarországon Salvián.

A. multangula Hb. Kevés helyen, többnyire ritka, Budapesten némely évben junius közepétől kezdve gyakoribb. — Hernyója április közepétől május közepéig kopár hegyi réteken éjjel Galium Mollugón, nappal annak közelében száraz lomb és kövek alatt.

A. rectangula F. Inkább hegyi vidékeken, de Budapesten is, juniusban-juliusban; 1866-ban éjjeli fogással számos példány esett zsákmányul, leginkább azonban rakott rőszéből kopogtatható. — Hernyója április végétől junius közepéig Lychnis alatt.

A. fugax Tr. Délkeleti és Közép-Oroszországban, nyugat felé Bécsig előnyomulva, Magyarországon széles körben, de csak kevés helyen és főleg homokos vidékeken; Budapesten olykor igen gyakori, junius elejétől augusztusig, nappal ház-ereszek és deszkák alatt. — Hernyója április közepétől május közepéig főleg Euphorbián, nappal a tápnövény alatt a laza homokban, a melyben mélyen alászállva el is bábozódik. Nehezen tenyésztethető és csakis szorosan záró házikóban, mivel különben, különösen midőn bábozódni készül, a legkisebb résen átnyomul, úgy hogy a házikót a szobába be kell vinni, hogy azután reggel a körülmászó hernyókat megint össze lehessen szedni. 1894-ben nagyobb számú hernyót tartottam oly házikóban, melyet jól zárónak véltem, midőn azonban a bábokat ki akartam szedni, egyetlenegy sem találtam: a hernyó mind megszökött.

A. putris L. Április végétől augusztus elejéig. — Hernyója

márczius-áprilisban rendszeren Plantagón, Galiumon és Convolvuluson: 1886-ban Sepsi-Szent-Györgyön (Háromszék m.) a bűzavetést támadta meg.

A. fimbriola Esp. Csak Pécsen, de ritkán, és Budapesten gyakrabban június elejétől augusztusig éjjel az Antirrhinum és Centaurea virágjain. — Hernyója márczius elejétől április közepéig az Aconitum, Cochlearia officinalis, Galanthus nivealis és kivált az Anemone pulsatilla virágjaiban, a melyekben marad, míg másodsor vedlett: addig öblös beföttes üvegekben tenyésztenő, még pedig kevés együtt. Akkor más tápnövényre tér at u. m. Echiun-, Rumex-, Plantagora s ekkor — kevesed magával — jól záró erős házban kell tartani, mert különben átrágja azt és kiszabadul. Május elején kövek alatt is található.

A. forcipula Hb. Juniusban ritka. — Hernyója április-májusban gyakoribb szőlők szélén Atriplex patulán és Anthericumon, napközi száraz levelek alatt.

A. tritica L. var. *eruta* Hb. A Valliszban, Déli Oroszországban és Magyarországon, még pedig csakis Budapesten június végétől szeptember elejéig: ugyanígy a var. *aquilina* Hb. is, Magyarországon több helytt. — Hernyója április-májusban fűvek gyökerével táplálkozik s a laza homokban keresendő. Sekély házikóban napos helyen kell tartani és bábját folyton kissé megnedvesíteni. A törzsfaj hernyója 1885-ben nemcsak a bűzavetést károsította, hanem előszeretettel a szőlőt is megtamada. Legyes-Bényén (Zemplén m.) k. b. 10 hold szőlőben lerágtá az összes fiatal hajtást; némely szőlőtőt 40—50 hernyó is lepte el. Kozárdon is (Nógrád m.) fellépett a szőlőkben s a termés kétharmadát tette tönkre.

Különfélék.

A levelészek potrohcsöveiről értekezett Dr. Horváth Géza a k. m. Természettudományi Társulat zoológiai szakosztalvanak 1901. január 4-iki ülésén. Ezek az apró csövecskék a levelészek potrohának utófelén, a hatodik szelvény hátoldalarak ket szélén vannak elhelyezve. Többnyire hengeralakúak, néha azonban kúposak, vagy bunkósak, de egy és ugyanazon fajnál mindig egyformák. Sokáig volt vita tárgyá, hogy mi a rendeltetésük s funkciójuk ezeknek a csöveknek. Az első megfigyelőjük Bonnet volt, aki 1745-ben azt írja, hogy ezek a csövek a légzőszervekkel állanak összeköttetésben és valami édes nedvet választanak ki, mely a hűgynak felel meg. A zoológiai köztudatban még most is az a nézet